

לקבל תמונה מלאה וברורה, גם בהעדרו... לא אוכל למנות את כל תולדות המלחמה הזאת. היא החלה ב'1870, כאשר הופיעו החיילים הצרפתיים הראשונים, ועד היום לא פסקה. אין זו התנקשות פנימית, הניגדת לצרפת בלבד. זוהי מלחמתו של עם שלם, הנאבק על חירותו ועצמאותו..."

שעה נציג תוניס נאם, החלו המושבים מתמלאים בזה אחר זה. קרישנה מנון נכנס לאולם, כשהוא נשען על מקל ורעמת הלבנה מתנדנדת עם כל פסיעה. מבלי להביט ימינה או שמאלה תפס את מקומו מאחורי הלוחית הקטנה שנשאה את השם "הודו". כמה שולחנות מימינו עקבה המשלחת הישראלית אחרי הנאום. נציג ישראל התכופף שמאלה, החליף הערה חסידה עם שכנו, נציג אירלנד. מן העבר השני של נציג אירלנד לאנד ישב גבר מקריה וממושקף: שר החוץ העיראקי, האשם ג'ואר.

כבוד העושה, נגד הצדק

ס לים המשיך: "בסוף 1945, עם תום מלחמת העולם השנייה, חשבו בני אלה גיריה כי מתקרבת הכרעה בנכונותה. בימי המלחמה לחמו רבבות מהם בשורות הכבא הצרפתי. עתה התכוננו למיצעד הניצחון הגדול. הם האמינו כי יצעדו מתחת דגלים, הגלה הלאומי של אלג'יריה. לא מתחת לטריקולור הצרפתי. התוצאה? תוך שלושה ימים נהרגו שלושים אלף איש! איפה שמעתי משהו דומה? כן, גם זה אירע בסוף 1945, במצעד הניצחון הגדול בלונדון. כל צבאות הברית צעדו שם. איש איש תחת דגלו. היתה שאלה תחת איזה דגל יצעדו המתנדבים מארץ ישראל. גם הם סברו שהתכלת לבן חייב להתנוסף בראשם, לא היוניון ג'אק הבריטי.

המשיך סלים: "איננו רשאים גם להתעלם מן האופי הבינלאומי של מלחמת אלג'יריה מקבלת עם כל כדור נוסף הנורה. אני גם מוכן להציג את כל ההוכחות והראיות, המוכיחות כי מלחמה זו עלולה להתפתח, תוך תקופה קצרה ביותר, להתלקחות ש' תסכן את שלום העולם כולו. התפתח למלחמה כללית בין מעצמות העולם..."



סכין וגרזן

מונפים אלעל, בידי מפגינים אלג'יריים. התפרצותם ההמונית על ערביי הקסבה, היתה נקודת-מפנה במלחמת אלג'יריה: כאשר עלו רבבות ערבים

גורל מלחמתם. כאן נקבע עתידם. מה טומן בחובו העתיד המיידי? עוד נחלים של דם ודמעות? תיקחה לשחר חדש? התעוררות מצפון העולם והתערבות ארגון האומות? ושוב עלו נשכחות מנכבי העבר. הלא ב' אולם זה עצמה, לפני 13 שנה, ישבה קבוצה דומה של אורחים ומשקיפים, מתוחים וחר-דים. גם הם ציפו למצפון העולם שיתעורר וישים קץ לדמים ולדמעות. זוכרים אותם? כיום הם יושבים בממשלת ישראל ובכנסת. אז היו רק נציגי "הישוב" מארץ-ישראל.

הם יושבים עתה כאן, באולם זה, מאחורי השלט "ישראל". אלא שהם יושבים בדיוק בקצה השני של האולם. בינם לבין האלג'יריים מפריד העולם כולו, פשוטו כמשמעו. כאשר תגיע העת להפקדו, כאשר יתבקש נציג כל עם ועם להרים את ידו ולהצביע בעד עצמאות אלג'יריה או נגדה — עם מי תימנה ישראל?

משך שש שנותיה. הארמה העשירה, המעורבדת בידי מתיישבים צרפתיים בעוד שרגלי האלג'יריים נדחקות אל ההרים, אל האדמות הדלות. גברים מובטלים מתקהלים ליד פתח ליטכת העבודה. ילדים יחפים ורעבים. ההפגנות הראשונות בדצמבר 1954: מיפ' גני הכוח של הצבא הצרפתי; צנחנים נכניסים לפעולה, כוחה האדיר של צרפת — הנתמכת על ידי נאט"ו — מגוייס למערכה. ומן הצד האלג'ירי: גיוס הלוחמים הראשנים תמונה מרשימה של איכר צעיר המסיר את הכפיה וחובש את מצחיית צבא השיחרור. פעולה בהרים: יחידה של צבא השיחרור מניחה מארב. סיור צרפתי מתקדם, ישר אל תוך היריות של לוחמי הפל"ג. קרב-מגע מהיר. תמינות מקרוב של לוחמים צעירים, הלוחצים לכתפיהם מקלעים ציכיים — מן הסוג בו השתמש צה"ל שנים רבות — כשקניהם יורקים אש.

לפתע — מטוסים צרפתיים. הלוחמים מנתקים את המגע, נעלמים שוב אל תוך הערוצים. הפצצה אחידה בראקטות ובפציצות תבערה. כבר עולה באש. ילדה בוכה ליד גחית אמה. קצין צנחנים צרפתי מקבל בחיור של הנאה עוד עיטור נוסף.

פגישה עם המפקד

תמונה אחרי תמונה, זועה אחרי זועה, ממשיך הסרט לגולל את מלחמת אלג'יריה: מיקוש רכבת, פליטים בורוזים, הפצצות ותמיד: הרוגים. אבל הוא גם מראה את פני צבא השיחרור מקרוב. במהירות החדשות של קול ישראל מתלבטים עדיין הקריינים כיצד לכנות חיילים אלה. טעם הם "טרוריסטים" ופעם הם זוכים ברוב הסד לתואר "מורדים". כפי שהם משתקפים בסרט זה, הם חיילים של צבא סדיר.

זהו צבא המשתמש בתותחים והמקיים קורסים לאלחוטאים; שטירוניו מתאמנים בשימוש במיקלעים ובמרגמות. בבוקר, כאשר נערך המיסוד בכסיס העורפי, בודק המפקד את קנה הרובה. זהו צבא שהתגבש תוך כדי לחימה ואשר מימדיו אילצו אותו להתארגן כצבא סדיר. לרגע נדמה היה לי ש' אני צופה בסרט על ימי ראשיתה של מלחמת העצמאות שלנו, כאשר ההגנה הפכה בהדרגה לצבא סדיר, בעל מדים אחידים, דרגות ומיסדרים.

המסך מתמלא פרצופים צעירים, נמרצים: חיילי פל"ג במיצעד אחת העיירות. לא מיצ' עד ראווה, כי אם הפגנת כוח לעיני העם. ובסוף המיצעד: מעגל גדול של חיילים, המקשיבים לדברי מפקדם העליון: ראש הפל"ג, קרים בלקאס.

סוף. באולם מועלה האור. אני מביט סביבי ומבטי ונקל בגבר בעל קומה בינונית, שיער שחור, ומבט חודר. הוא היה שקוע בשיחה עם ש'רהחוף העיראקי ועם עוד כמה דיפלומטים אפריקאיים. הייתי משוכנע

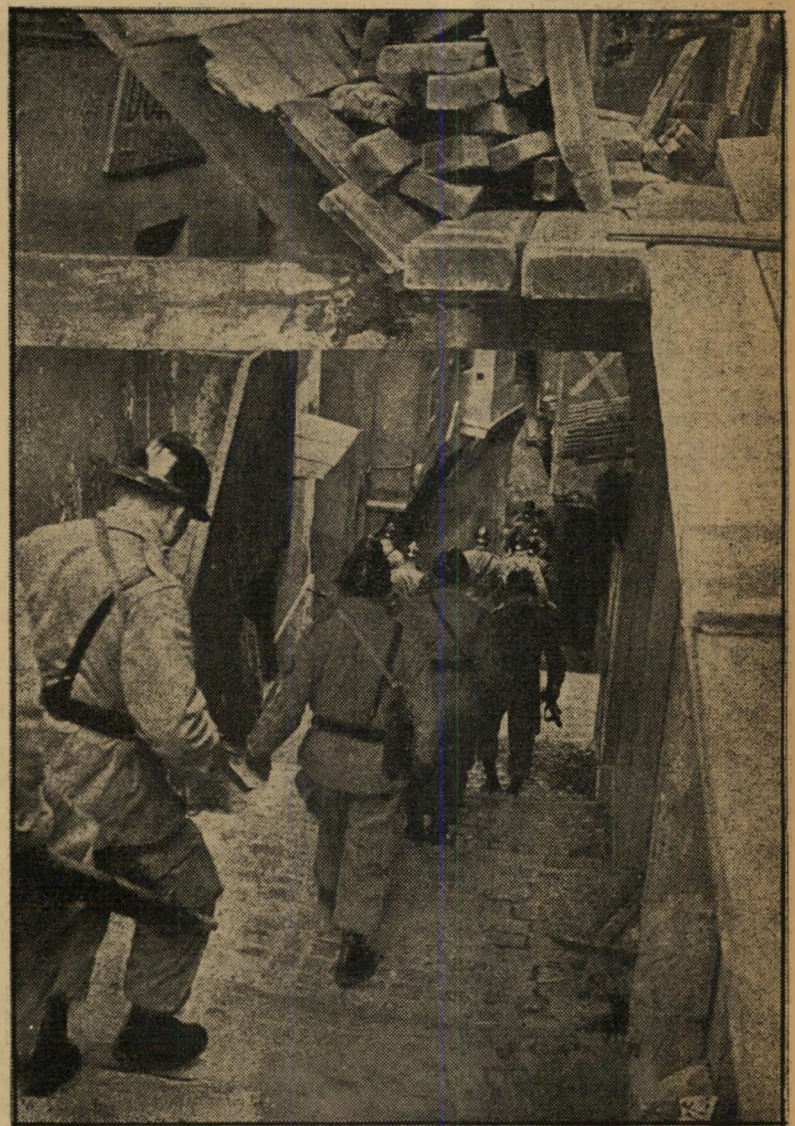
את התשובה לא ידעתי עדיין. יכולתי רק לנחש אותה. עתה אני כבר יודע איתה: כאשר הועמדה להצבעה החלטת הגוש ה' אפרו-אסיאתי, לעריכת מישאל'עם באלג'יריה, בחסות האו"ם — רק מישאל'עם; לא מתן עצמאות, לא גינוי צרפת, לא החלטת התערבות לצד האלג'יריים, כי אם דבר פשוט וישר כמו לשאול את דעת העם שוכריע ב' דבר עתידו — הרים מיכאל קומאיי את ידו נגד זכויות העם האלג'ירי. כפי שעשה אבא אבן חמש פעמים בשנים האחרות, כן התיי צב נציג ישראל בפעם השישית: בצד צרפת. בצד האיחלת, בצד הטימטום המדיני, בצד השינאה הגיועית והעיחורן הפוליטי. נגד הצדק.

גווייה ועיטור נוסף

למחרת בבוקר הלתי לראות את ה' סרט האלג'ירי. באולם קטן של קרן קארנני, מול מרכז האו"ם, ישבו כמה עשרות מוזמנים. היו אלה האורחים שבאו ליצגנה הראשונה של המהדורה האנגלית. צופי המהדורה הצרפתית הוזמנו לחצי שעה מאוחר יותר.

בכניסה קיבל צ'נדולי את פני בחמימות: "אני שמח מאוד שבאת. שמעתי שנפגשת אתמול עם החברים ושנדברתם לפגישות נוספות." באולם זיהיתי את האשם ג'ואר העיראקי, מספר דיפלומטים מצריים, נציגים אפריקאים שונים ואורחים אירופיים. בשב המשלחת האלג'ירית, הקדים משהו, "אנו מברכים את אורחנינו ומקחים כי הסרט יעזור להם לגבש תמונה נאמנה על הנעשה באלג'יריה."

מכונת ההקרנה סובבה. היה זה סרט תעורר, מורכב מטקעים שצולמו בידי האלג'יריים עצמם, בתוספת טקעים לקוחים מימינו ני חדשות צרפתיים. הסרט סיטר בפשטות את סיפור מלחמת הקוממיות האלג'ירית,



למחרת הטבח הנדול, בכניסה לעיר האירופית באלג'יר. בתמונה זו נראים כוחות צרפתיים מדויינים כשהם נכנסים עם עלות השחר לקסבה, להשליט שם משטר טירור נגדי ומוחלט.

הפריצה לקסבה